

Духовна філософія "Великого Вогню" є нетеїстичною. Космогонія у вченні "Великого Вогню" практично відсутня. Ми матеріалісти у тому сенсі, що вважаємо природу здатною до самостійного руху, саморозгортання та саморозвитку, яке відбувається згідно об'єктивних законів, що піддаються науковому пізнанню, і не залежать від втручання будь-яких надприродних сил. Це стосується й виникнення живого з неживого, еволюції живої матерії та походження людини. Боги, як ми вважаємо, не є особовими істотами, що об'єктивно перебувають та діють у зовнішньому матеріальному світі. Боги суть егрегори, що виникли шляхом відчуження від матеріальної дійсності деяких сторін, абстрагування даних сторін від їхньої основи з подальшою об'єктивацією та персоніфікацією. Іншими словами, боги це скоріше образи, у яких у найбільш чистому вигляді уособлені ті або інші сторони, помічені людською свідомістю та духом у самому собі у процесі самопізнання, а також у яскравій і метафоричній формі спроековані сторони і явища навколишнього світу, пропущені крізь призму наших оцінок, сприйняття та очікувань. Останні, звичайно, беруть початок у практичній діяльності людини у світі природи: "буття визначає свідомість".

Але у обрядовій практиці, це зовсім не передбачає будь-яку неповагу до богів. Навпаки, тим більше відкривається простір для розкриття духовних сил та можливостей, що закладені у людині. Адже боги не чужі нам, і не є непізнавальними істотами іншого порядку, як у деяких монотеїстичних вченнях. Боги настільки рідні й близькі нам, наскільки це взагалі можливо. Це ніби-то зразки і зобов'язання (до речі, дуже непрості зобов'язання), що поставили наші далекі пращури перед нами. Прагнути до них, самим ставати богами. такий заповіт пращурів наших.

Пошана до богів, наявним виявом якої стають обряди, особливо жертвоприношення, потрібні не стільки богам, скільки самим язичникам, бо допомагають глибше й повніше приєднатися до егрегору, пізнати, навіть скоріше відчувати свою єдність з ідеальним образом і на емоційному рівні досягнути ту його частину, яку не вдається вхопити розумом.

Оскільки егрегор є сутністю, що живе та розвивається у світі людського духу і тому впливає на вчинки людей, тому боги досить відчутним чином діють у матеріальному світі. Саме тому ми, які не є теїстами, не говоримо у той же час, що богів не існує. Вони, за нашою думкою, як раз існують, але іншим чином, ніж вважають теїсти. Егрегор, що здібний дуже сильно впливати на дії людей, а отже й на хід історії ("ідея стає матеріальною силою"), сам залежить від людей: створюється та підтримується духовною діяльністю кожної окремої людини. У цьому корінна відмінність нашої нетеїстичної концепції від уявлення про одвічного, незмінного бога, який передує світові, сам ніяк не розвивається, бо за визначенням є досконалим. Егрегор розвивається разом із своїм носієм -- людиною. Тому кожен язичник, вшановуючи заповіданих від пращурів богів, одночасно бере участь у одвічному й нескінченному процесі їхнього, богів, народження.

Звідси виходить й покладена нас велика відповідальність. Не нами боги створені, не нам їх кроїти за своїм розумінням. Набагато важливіше, ніж розвивати й творити нових егрегорів, зберігати й відтворювати існуючі, продовжуючи прясти низку Традиції. На одного великого волхва, здібного збагатити егрегор бога гідною зберігання новою рисою, повинна приходитися тисяча тих, чия задача. зберігати

те, що є, не припускаючи випадкових нашарувань. (Ця діалектика мінливості та успадкування, до пізнання якої наука підійшла порівняно недавно, була ще в прадавні часи осягнута нашими далекими пращурами та увійшла у плоть і кров Традиції у яскравій та образній формі разом з обрядом, міфом, дитячою казкою).

Слов'янські боги як егрегори виникли, вочевидь, не на порожньому місці. Вони є образами кровних предків наших і цілком реальних історичних осіб. У нас немає свідчень життя духу після смерті тіла у тому розумінні, про яке кажуть у більшості релігій. Але для нашого бачення язичництва це як раз зовсім неважливо. Людина, яка всім своїм життям служила роду і племені, залишалася із своїми родовичами назавжди. Спочатку у пам'яті дітей та онуків. Потім, коли час зітре з пам'яті її ім'я . маленькою складовою часткою культурної традиції, що залишилася після нього. Як краплина живе, злившись з океаном, людина продовжує жити, злив

У тому розумінні, про яке говорилося щойно, боги -- це люди, які завдяки силі та чистоті духу змогли зберігти душу живую після смерті тіла. Їх називають нав'ями, або народженими для вічності. Навії пам'ятають своїх дітей, і допомагають їм, потребуючи за це одного . щоб і ми пам'ятали про покоління, що прийдуть після нас. Пам'ятати ж про тих, хто був до нас . це потрібно не їм, що пішли, а нам, живим, і тим, ще не народженим. Це і є Совість Огніщанина, наш основний моральний закон.

Останій і, мабуть, найважливіший аспект концепції язичництва, що розглядається, -- навіщо взагалі людині вшановувати богів та дотримуватись встановленим нормам Традиції, якщо ці боги ніби-то й не зовсім існують, й нема кому буде судити за порушення заповітів. Справа в тому, що ми робимо це не для когось, у тому числі й не для богів, а для себе, за своїм вільним вибором, та за велінням совісті. Ми усвідомлюємо те, що взяті нами на себе моральні і духовні зобов'язання не є настановами згори, що ніхто не буде нас контролювати та примушувати до їх виконання. І що ми вільні відмовитися від них та жити звичайним життям людини маси. Ми розуміємо також, що у сучасному суспільстві немає раціональних, тих, що можна перевірити формальною логікою, підстав для дотримання моральним законам язичницької традиції . і тим відрізняємось від течій, які заявляють, що ніби-то на підставі божественних одкровень твердо знають, як треба жити. Ми самі відповідальні за свої вчинки, та не перекладаємо відповідальність за вибір шляху на богів (їм і без цього є чим зайнятись). Ми не вважаємо, що володіємо знанням істини, і що жити по-язичницькі неодмінно треба. Жити інакше можна . тільки ми цього не хочемо.

Вироблений західною цивілізацією моральний принцип індивідуалізму, наслідками якого є відсутність наступності поколінь та історичної пам'яті, як показує досвід, відносно життєздатний (власне, істотні проблеми, що постали перед Заходом, вже ставлять його під сумнів). Тому ми не станемо стверджувати, що принцип общинності необхідний логічно. Але для нас він необхідний етично.

Язичницька моральність, як і взагалі будь-яка моральність, не може бути підтверджена або спростована логікою. Вона може бути прийнята або відкинута совістю. Особисто моя совість вимагає постійно пам'ятати, що для мене і заради мене жили, любили, працювали та життя свого не жаліли сотні поколінь моїх кровних предків. Я пам'ятаю також і про те, що після мене будуть жити сотні поколінь нащадків, які пам'ятають про нас, тих, що живуть нині, у вічність нести будуть,

своїм дітям передаючи. Звідси важкий обов'язок та велика повинність: я більше не належу собі, моє життя та смерть належать роду. І у цьому ж незрівнянне право . мені є на кого спиратись і заради кого жити.

Саме тому огніщани запалюють священне вогнище, та, приносячи у жертву житній хліб, кажуть: "Слава Сварогу!".

Кудесник "Великого Вогню" Ратибор (Вадим Вінник)